

Rašid Hajdarević

PRIHODI I RASHODI GAZI HUSREVBEGOVA VAKUFA U SARAJEVU ZA PERIOD 1248-1251. (1832-1835)

Gazi Husrevbeg je bio najznamenitiji bosansko-hercegovački namjesnik, i ujedno najveći dobrotvor Sarajeva. On je vladao Bosanskim vilajetom sa kratkim prekidima od 1521. do svoje smrti 1541. godine. Istorijski je već poznato da je Gazi Isabeg osnovao kasabu Sarajevo, a Gazi Husrevbeg ju je proširio i pretvorio u šehar. I zaista, njegovo ime je ovjekovječeno monumentalnim građevinama koje je on podigao u Sarajevu u prvoj polovini XVI stoljeća. Te njegove građevine služile su kroz vijekove (a i danas služe) u sakralne, kulturno-prosvjetne, socijalno-humanitarne i ekonomske svrhe.

Vremenom je, zbog raznih uzroka, propalo dosta dobara Gazi Husrevbegova vakufa u Sarajevu i van Sarajeva. U samom Sarajevu najčešći uzrok tome propadanju bili su katastrofalni požari, a naročito u vremenu između 1697. i 1879. godine. Kada je princ Eugen Savojski popalio Sarajevo 1697. godine, sve su zgrade spomenutog vakufa izgorjele osim Begove džamije, medrese i banje. Veći požari bili su 1724., 1759., 1766., 1769., 1766., 1788., 1831., 1842., 1852. i 1879. godine i u svakom tome požaru stradali su i objekti Gazi Husrevbegova vakufa, a naročito u četiri posljednja požara.¹⁾

1. O Gazi Husrevbegu i njegovom vakufu vidjeti: Dr Ćiro Truhelka, Gazi Husrevbeg, njegov život i njegovo doba, Sarajevo, 1912. i Spomenica Gazi Husrevbegove četiristo-godišnjice, Sarajevo, 1932.

Poblize o požarima vidjeti: H. Kreševljaković, Požari u Sarajevu do 1879. godine, Kalendar "Islamski svijet" za 1933/34., str. 28-34. U tome radu Kreševljaković kaže da je u Sarajevu bilo preko dvadeset većih požara u razdoblju između 1480. i 1879. godine i kronološki ih nabroja, te navodi stradanja pojedinih dijelova ili čitavog grada u tim požarima. Govoreći o požaru iz 1831. godine, on navodi sve pogorjele objekte Gazi Husrevbegova vakufa, koji su spomenuti u predmetnom defteru. Isti autor piše u "Spomenici" (str. 104) da je 1832. godine komisija na licu mjesta

iz 1831. godine u kojem su izgorjeli ili oštećeni skoro svi građevinski objekti Gazi Husrevbegova vakufa, a koji su neposredno iza požara ponovo izgrađeni ili popravljani. U tome požaru, kako će se vidjeti iz deftera koga objavljujemo, stradali su slijedeći objekti ovog vakufa: mekteb, imaret, sahat-kula, hanovi i u njima dućani i magaze, Tešlihan, Bezistan, džamija i još neki.

Defter o kojem je ovdje riječ sadrži četverogodišnji obračun Gazi Husrevbegova vakufa, koji je sačinjen četiri godine poslije spomenutog požara. U to doba bio je kajmekam (zastupnik) vakufa ugledni i učeni građanin Sarajeva Ahmed Munib efendija Glođo. On je došao na taj položaj rodbinskim vezama sa Mutevelićima. Glođo je upravljao spomenutim vakufom oko osam godina (od 1833. do 1840.) i kroz to relativno kratko vrijeme učinio je mnogo na podizanju vakufskih objekata i na unapređenju vakufskih dobara i ustanova. Za vrijeme svoga upravljanja vakufom, on je podigao sve vakufske objekte koji su stradali u požaru 1831. godine.

Gazi Husrevbeg je u svojim vakufnamama odredio norme o administrativnom i finansijsko-materijalnom upravljanju njegovim vakufom. On je imenovao, između ostalog, bosanskog valiju i sarajevskog kadiju pokroviteljima i nadzornicima vakufa i dao im pravo da svake treće godine pomno ispituju vakufske račune, kako je to običaj kod računa carskih vakufa. Ta odredba ističe se i u vodu našeg deftera. Tako je mutevelija ovoga vakufa morao svake tri godine da izvrši i podnese vakufski obračun. Ovoga puta taj obračun izvršio je novopostavljeni kajmekam mutevelije Ahmed Munib efendija Glođo, koji je kasnije protjeran na otok Kretu, gdje je i umro (1850).²⁾

Defter o prihodima i rashodima Gazi Husrevbegova vakufa u Sarajevu je u stvari redovni obračun toga vakufa za spomenuti period. Defter je na turskom jeziku, pisan arapskim sitnim pismom talikom, veličine je 75 x 27 cm, a ima dva lista. Defter se nalazi u Istorijskom arhivu Sarajeva pod signaturom OR-G1-Sv. 64.

Defter se dijeli na četiri dijela i to:

1. Uvod
2. Prihodi vakufa
3. Rashodi vakufa i
4. Zaključak

1. UVOD

U uvodu se navodi da je izvršen obračun Gazi Husrevbegova vakufa u Sarajevu za godine 1248/1251-1832/1835. Tu su navedeni svi vakufski objekti koji su izgrađeni, ili renovirani, a koji su bili stradali u požaru 1831. godine. Obračun je sačinio, prema propisima vakufname i sa znanjem šerijatskog suda, kajmekam Ahmed Munib efendija

ustanovila da je potrebno 232.536,50 groša za popravak vakufskih objekata, koji su nastradali u požaru 1831. godine i da je utrošeno za njihov popravak, do 1834. godine, prema sidžilu br. 75, str. 33-37, 218.857,50 groša.

2. Vidjeti: R. Hajdarević, Zaostavština iza Munib ef. Glođe, mutevelije i džabije Gazi Husrevbegova vakufa, "Anali" Gazi Husrevbegove biblioteke, knj. II-III/ 1974., Sarajevo, 1974., str. 193-224.

Glođo u saradnji sa ostalim službenicima vakufa Mehmed Eminom, vakufskim nazirom (nadzornikom), Mustafa-Asimom, pisarom i vakufskim džabijama.

1. PRIHODI

Ovdje su pojedinačno nabrojani izvori prihoda Gazi Husrevbegova vakufa i godišnji izdaci tih prihoda u grošima. Navedeni su prihodi od čitluka u tešanjskom i jajačkom kadiluku, kirija od starog hana (hani-atik), novog hana (hani-džedid), novog velikog hana (hani-džedidi kebir), kirija od banje, menzilhana, soba i magaza, dućana i mlinova, prihodi od vakufskih mukata i prodatih upražnjenih objekata. Ukupni prihodi za navedene četiri godine iznose 301.300 groša.

2. RASHODI

Kako će se vidjeti iz vakufskog obračunskog deftera rashodi u navedenom periodu (1832/1835) bili su, uglavnom za gradnju i adaptaciju građevinskih objekata koji su stradali u već spomenutom požaru 1831. godine. Ostali izdaci u tome periodu bili su neznatni u odnosu na izdatke za gradnju objekata. Ti izdaci su: plate vakufskim službenicima, kupovina objekata, proslava mevluda, putni i administrativni troškovi, sudski dugovi, gozbe valijama i mulama i drugi sitni troškovi.

Treba napomenuti da su u obračunskom defteru navedeni svi materijali po vrsti, količini i cijeni, koji su utrošeni u gradnju svakog pojedinog građevinskog objekta kao i utrošak majstorskih i radničkih nadnica i njihova vrijednost u grošima. Na osnovu tih pokazatelja može se približno ustanoviti koštanje izgradnje jednog građevinskog objekta u to doba.

Ukupni rashodi za navedene četiri godine iznose 296.698 groša.

3. ZAKLJUČAK

U zaključku je navedena rekapitulacija ukupnih prihoda (irad) u iznosu od 301.300 groša i ukupnih rashoda (mesarifat) u iznosu od 296.698 groša, te razlika (višak) između prihoda i rashoda u iznosu od 4.602 groša.

Prema tome, vakufskom obračunu saldo-suficit bio je neznatan u navedenom obračunskom periodu. Razlog je tome što je većina novčanih sredstava otišla za gradnju i popravak objekata pogorjelih u požaru 1831. godine. Za samu izgradnju i popravak vakufskih objekata potrošeno je oko 250.000 groša, a svi ostali izdaci bili su oko 50.000 groša.

PRIHODI (IRAD) VAKUFA ZA ČETIRI GODINE ³⁾

1. *Primljeno u gotovu od Abdulhamida kojega je Husejn kapetan (Gradašćević) postavio za kajmekama (zastupnika) Gazi Husrevbegova vakufa 15.144 groša*⁴⁾

2. *Prihod sa čifluka Kuzmadin i Zagor u tešanjskom kadiluku:* ⁵⁾

— za 1248. (1832) godinu	
— za 1249. (1833) godinu	23.111 groša
— za 1250. (1834) godinu	23.405 groša
— za 1251. (1835) godinu	22.213 groša
<i>Ukupno:</i>	<i>91.229 groša</i>

3. *Prihod sa čifluka Dnoluke u jajačkom kadiluku:* ⁶⁾

— za 1248. (1832) godinu	13.015 groša
— za 1249. (1833) godinu	12.200 groša
— za 1250. (1834) godinu	13.750 groša
— za 1251. (1835) godinu	13.500 groša
<i>Ukupno:</i>	<i>52.465 groša</i>

4. *Kirija od Staroga hana (Hani-atik):* ⁷⁾

— za 1248. (1832) godinu	650 groša
— za 1249. (1833) godinu	650 groša
— za 1250. (1834) godinu	700 groša
— za 1251. (1835) godinu	700 groša
<i>Ukupno:</i>	<i>2.700 groša</i>

2. Kako će se vidjeti iz deftera nisu navedeni prihodi od pojedinih vakufskih objekata za sve četiri godine. Tome je, vjerovatno razlog što nisu bili još izgrađeni odnosno adaptirani svi objekti koji su nastradali u požaru 1831. godine. Godišnje kirije bile su skoro iste za sve četiri godine sa neznatnim povećanjem kod nekih objekata.

3. Kada se je Husejn kapetan Gradašćević proglasio vezirom Bosne, on je postavio zastupnikom mu-tevelije Gazi Husrevbegova vakufa bajraktara Abdulhamida. Poslije sloma pokreta Gradašćevića, svrgnut je Abdulhamid, a za novog zastupnika postavljen je Ahmed Munib ef. Glođo, kome je pred šeriatskim sudom položio račune i predao gotov novac spomenuti kajmekam Abdulhamid.

4. Vidjeti: Dr. Adem Mandžić, Gazi Husrevbegovi vakufi u tešanjskoj nahiji u XVI vijeku, "Anali" Gazi Husrevbegove biblioteke, knj. II-III 1974., str. 161—174. i Spomenicu, str. 116-118.

5. Vidjeti: Spomenicu, str. 102 i 116.

6. Ovaj han naziva se u starijim dokumentima Gazi Husrevbegov karban (karvan) saraj, a u docnijim zove se hani-atik (stari han) i Tašli-han (kameni han). U narodu je poznat pod imenom Tašlihan.

5. Kirija od Novog hana (Hani Džedid) ⁸⁾	8.500	groša
- za 1249. (1833) godinu	7.500	groša
- za 1250. (1834) godinu	7.500	groša
- za 1251. (1835) godinu		
	<i>Ukupno:</i>	22.500 groša

6. Kirija od Novog velikog hana (Hani džedidi kebir)⁹⁾

— za 1250. (1834) godinu	8.800	groša
— za 1251. (1835) godinu	10.000	groša
	<i>Ukupno:</i>	18.800 groša

Ovaj han stajao je na mjestu današnje bašte hotela Evrope. Tašlihan je gorio 1697., a potpuno je propao u velikom požaru 1879. godine i nije se više obnavljao. U požaru 1831. godine rastopilo se olovo na krovu i nastale su na njemu i druge štete. Prema našem defteru prihodi od ovog hana iznosili su za četiri godine 10.400 groša, a potrošeno je za njegov popravak 10.942,50 groša. Obnavljanje krova olovom nije u defteru spomenuto. Truhelka, međutim u svom spomenutom djelu (str. 98) navodi da je za olovo na Tašlihanu potrošeno 24.750 groša, ali ne navodi godinu popravka.

U sredini Tašlihana postojala je jedna mala džamija (mesdžid), koja je služila za klanjanje trgovcima koji su imali dućane u Tašlihanu. Poblize vidjeti: M. Seid Traljić, Džamije i mesdžidi kojih je u Sarajevu nestalo, "Muslimanska svijest", god. I-1936., br. 17-20.

O hanovima Gazi Husrevbegova vakufa vidjeti: Hamdija Kreševljaković, Hanovi i karavansaraji u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 1957., str. 18-26.

7. Ovaj han zvao se hani-džedid (novi han) za razliku od hani-atika (stari han) odnosno Tašlihana. Taj se han zvao također i Diger hani-džedid (drugi novi han) za razliku od Đulova hana, koji se zvao samo hani-džedid (novi han) ili hani-džedid kebir (veliki novi han). U narodu je ovaj han prozvan Morića han po sarajevskoj saračkoj porodici Morića, koja je bila zakupnik toga hana u prošlom stoljeću. Morića han gorio je više puta i uvijek je obnavljan. Han danas služi kao ugostiteljski objekat i to je jedini sačuvani han, koji predstavlja tip starih bosanskih hanova. U požaru 1831. godine han je potpuno izgorio i nanovo sagrađen. Za njegovu izgradnju utrošeno je tada 25.632,50 groša. Prihodi su iznosili za četiri godine 29.700 groša.

8. Ovaj han zvao se, kako je rečeno u napomeni br. 8, hani-džedid (novi han) ili hani-džedid kebir (novi veliki han), a po zakupniku Đuli Mustafi (od 1808) prozvao se Đulov han. Đulov han stajao je duž cijele Đulagine ulice, od Sarača do Ulice Maršala Tita. U požaru 1879. godine han je do tem melja izgorio i nije se više obnavljao. Na njegovu zgarištu sagrađena je nova vakufska zgrada (današnja Gazi Husrevbegova medresa).

U požaru 1831. godine han je izgorio i obnovljen. Po obračunskom defteru utrošeno je za njegovu izgradnju 131.934 groša, a prihodi za dvije godine iznosili su 25.400 groša.

7. Kirija od Čifte-hamama (banja): ¹⁰⁾

— za 1248. (1832) godinu	1.500 groša
— za 1249. (1833) godinu	1.500 groša
— za 1250. (1834) godinu	1.500 groša
— za 1251. (1835) godinu	2.850 groša
<i>Ukupno:</i>	7.350 groša

8. Kirija od soba-hudžera u Starom hanu:

— za 1248. (1832) godinu	400 groša
— za 1249. (1833) godinu	400 groša
— za 1250. (1834) godinu	700 groša
— za 1251. (1835) godinu	700 groša
<i>Ukupno:</i>	2.200 groša

9. Kirija od menzilhane u Ajas pašinoj mahali: ¹¹⁾

— za 1248. (1832) godinu	250 groša
— za 1249. (1833) godinu	250 groša
— za 1250. (1834) godinu	250 groša
— za 1251. (1835) godinu	250 groša
<i>Ukupno:</i>	1.000 groša

10. Kirija od menzilhane koja se nalazi u blizini Kolluka: ¹²⁾

— za 1248. (1832) godinu	240 groša
— za 1249. (1833) godinu	240 groša
— za 1250. (1834) godinu	240 groša
— za 1251. (1835) godinu	240 groša
<i>Ukupno</i>	960 groša

9. Gazi Husrevbegova banja (danas "Hamam-bar") u turskim dokumentima zove se i "Čifte-hamam" (čift = par, dvoje; čifte = dupli, dvostruki) radi toga što je imala muško i žensko odjeljenje, koja su bila potpuno odvojena jedno od drugoga. Ovu banju nisu mogli požari uništiti i ona se je, kao i medresa ("Kuršumlja") i Begova džamija, održale u svom prvobitnom obliku. To je najznamenitiji građevinski spomenik ove vrste u Bosni i Hercegovini iz osmanskog doba. Banja je prestala raditi 1914. godine, a danas služi kao ugostiteljski objekat. Troškovi popravka poslije požara 1831. godine iznosili su 2.957,50 groša za četiri godine. Kirija od banje, po našem defteru, iznosila je 7.350 groša za četiri godine. Interesantno je da je kirija za prve tri godine iznosila po 1.500 groša godišnje, a 1835. bila je 2.850 groša, skoro duplo.

10. O menzilhani vidjeti: Spomenicu, str. 113.

11. Isto, str. 113.

11. Kirija od novih soba na aharu-štali Starog hana:

— za 1249. (1833) godinu	900 groša
— za 1250. (1834) godinu	900 groša
— za 1251. (1835) godinu	900 groša
	<hr/>
Ukupno:	2.700 groša

12. Kirija od soba (majstorskih) koje su u sastavu čerhane ¹³⁾

— za 1249. (1833) godinu	150 groša
— za 1250. (1834) godinu	150 groša
— za 1251. (1835) godinu	150 groša
	<hr/>
Ukupno:	450 groša

13. Kirija od dućana u Bezistanu: ¹⁴⁾

— za 1248. (1832) godinu	300 groša
— za 1249. (1833) godinu	300 groša
— za 1250. (1834) godinu	300 groša
— za 1251. (1835) godinu	300 groša
	<hr/>
Ukupno:	1200 groša

14. Kirija od magaze u Starom hanu:

— za 1248. (1832) godinu	700 groša
— za 1249. (1833) godinu	700 groša
— za 1250. (1834) godinu	700 groša
— za 1251. (1835) godinu	700 groša
	<hr/>
Ukupno:	2.800 groša

15. Kirija od dućana koji se nalaze u blizini Kolluka:

— za 1248. (1832) godinu	270 groša
— za 1249. (1833) godinu	270 groša
— za 1250. (1834) godinu	270 groša
— za 1251. (1835) godinu	270 groša
	<hr/>
Ukupno:	1.080 groša

12. Isto, str. 65.

13. Bezistan u dokumentima naziva se Gazi Husrevbegov bezistan za razliku od Brusa bezistana kojega je podigao Rustem paša. Bezistan je više puta stradao u požarima i potresima. U požaru 1831. godine na Bezistanu se rastopilo olovo. U našem defteru nije spomenuto olovo. Truhelka navodi u svom djelu (str. 98) da je potrošeno 27.000 groša za olovo na Bezistanu, ali ne navodi godine popravka. U obračunskom defteru stoji da je utrošeno 744 groša za popravak Bezistana, a prihodi su bili za četiri godine: 2.160 groša od dućana i magaza i 31.740 groša od mahlulata (upražnjenih objekata). Bezistan se nalazio uz Tašlihan i bio je nekada centar trgovine u Sarajevu. U njega je dolazila roba i sa Istoka i Zapada. I danas služi u trgovačke svrhe.

16. Kirija od kasapskog dućana: ¹⁵⁾

— za 1248. (1832) godinu	45 groša
— za 1249. (1833) godinu	45 groša
— za 1250. (1834) godinu	45 groša
— za 1251. (1835) godinu	45 groša
<i>Ukupno:</i>	180 groša

17. Kirija od mlinova: ¹⁶⁾

— za 1248. (1832) godinu	
— za 1249. (1833) godinu	300 groša
— za 1250. (1834) godinu	300 groša
— za 1251. (1835) godinu	300 groša
<i>Ukupno:</i>	300 groša
	1.200 groša

18. Kirija od berberskog dućana na kojem se nalazi soba:

— za 1249. (1833) godinu za šest mjeseci	
— za 1250. (1834) godinu	100 groša
— za 1251. (1835) godinu	200 groša
	200 groša
<i>Ukupno:</i>	500 groša

19. Kirija od prodatih dućana u Zlatarskoj čaršiji: ¹⁷⁾

— za 1249. (1833) godinu	120 groša
--------------------------	-----------

20. Kirija od magazina u Dairi Hadži Muratovoj: ¹⁸⁾

— za 1248. (1832) godinu	75 groša
— za 1249. (1833) godinu	75 groša
— za 1250. (1834) godinu	200 groša
— za 1251. (1835) godinu	200 groša
<i>Ukupno:</i>	550 groša

15. Kirija od kasapskog dućana za 1832-1835. godinu iznosila je 180 groša tj. godišnje po 45 groša.

16. Kirija od mlinova iznosila je 1.200 groša za četiri godine, a izdaci za popravak u isto vrijeme iznosili su 570 groša. Gazi Husrevbegovi mlinovi nalazili su se na rijeci Moščanici.

17. Kako se vidi iz rashoda u defteru vakuf je poslije požara 1831. godine sagradio jedan dućan u Zlatarskoj čaršiji, čija je izgradnja iznosila 465 groša.

18. O dairama vidjeti: H. Kreševljaković, Sarajevske daire "Naše starine", I-1953. Sarajevo, 1953.-str.163-166. i Dr Smail Tihic, Hadžimuratović Daira i Gazi Husrevbegov hamam u novoj funkciji, "Naše starine" XI, Sarajevo, 1967., str. 169-174.

21. Kirija od krilnih magaza u Bezistanu:

— za 1248. (1832) godinu	240 groša
— za 1249. (1833) godinu	240 groša
— za 1250. (1834) godinu	240 groša
— za 1251. (1835) godinu	240 groša
<i>Ukupno:</i>	<hr/> 960 groša

22. Kirija od dućana i magaza u Novom hanu:

— za šest mjeseci 1248. (1832) godine	600 groša
— za 1249. (1833) godinu	1.200 groša
— za 1250. (1834) godinu	1.200 groša
— za 1251. (1835) godinu	1.200 groša
<i>Ukupno:</i>	<hr/> 4.200 groša

23. Kirija od dućana i magaza u Novom velikom hanu:

— za 1248. (1832) godinu	700 groša
— za 1249. (1833) godinu	700 groša
— za 1250. (1834) godinu	700 groša
— za 1251. (1835) godinu od dućana i magaza	6.500 groša
<i>Ukupno:</i>	<hr/> 8.600 groša

24. Prihodi od vakufskih mu kata: ¹³⁹⁾

— za 1248. (1832) godinu	30 groša
— za 1249. (1833) godinu	30 groša
— za 1250. (1834) godinu	30 groša
— za 1251. (1835) godinu	30 groša
	120 groša

25. Prihodi od mukata dućana i magaza:

— za 1248. (1832) godinu	500 groša
— za 1249. (1833) godinu	500 groša
— za 1250. (1834) godinu	500 groša
— za 1251. (1835) godinu	500 groša
<i>Ukupno:</i>	<hr/> 2. 000 groša

26. Prihodi od prodaje upražnjenih objekata — mahlulata
(davanje u idžaretejn zakup):

— za tri samostalna dućana u Bezistanu	16.500 groša
— za 6/2 u šest dućana u Bezistanu po cijeni od 1.900 groša	11.400 groša

19. O ustanovi mukate i idžaretejn vidjeti: Dr. Ciro Truhelka, n. d. 69-70.

— za 4/2 u četiri krilna dućana u Bezistanu po cijeni od 900 groša	3.600 groša
— za 1/2 jedne krilne magaze u Bezistanu	640 groša
— za 4/2 u četiri magaze u Starom hanu po 800 groša	3.200 groša
— za 1/2 u dvije magaze u Starom hanu po 1.170 groša	3.200 groša
— za jedan prazan prostor (arsu) u Starom Hanu	6.000 groša
— za jedan dućan u Zlatarskoj čaršiji	2.500 groša

(Sabiranje i oduzimanje):	301.300.—
(+)	1.800.—
	<hr/> 303.100.—
(—)	11.412.—
	<hr/> 291.688.—

Ukupni prihodi vakufa za četiri godine su:	291.412.—
(—)	4.500.— (groša)
	<hr/> 286.912.— groša

RASHODI (MESARIFAT) ZA ČETIRI GODINE

1. Građa (jajija) i ostale potrepštine navedene pojedinačno za građu mekteba: ²⁰⁾

— 145 (kom) jaramske građe po 100 para	362 groša
— 50 (kom) tovarne građe po 50 para	50 groša
— 200 (kom) tavanske daske po 16 para	80 groša
— 30 (kom) male rezane daske po 20 para	15 groša
— 12 (kom) velike rezane daske po 40 para	12 groša
— 3300 (kom) šindre po 8 para	660 groša
— 100 (kom) baskija po 20 para	50 groša
— 3000 (kom) ćerpiča, 1000 komada po 50 groša	150 groša
— 3000 (kom) klinaca od 6 oka, 1000 komada po 25 groša	75 groša
— 1000 (kom) klinaca od 5 oka, 1000 komada po 20 groša	20 groša
— 500 (kom) klinaca od 4 oke, 1000 komada po 18 groša	9 groša
— 40 (kom) klinaca od jedne oke po 100 para	100 groša
— Rešetke na prozorima	18 groša
— Stakla za prozore	23 groša
— Jedna peć (furuna)	30 groša
— 8 (tovara) kreča po 8,5 groša	68 groša

20. Mekteb je bio u dvorištu Gazi Husrevbegove džamije. U narodu se zvao Begov mekteb i prvi je u Sarajevu osnovan za dječake. Mektebska zgrada više je puta gorjela i uvijek je obnavljana. Godine 1897. mekteb se preselio u novu zgradu (današnju Gazi Husrevbegovu medresu), a 1931. smješten je u privatnu kuću u Hrgića ulici. Poslije požara 1831. godine utrošeno je za njegovu izgradnju 2.175,50 groša.

— 3 (kom) mađarskih katanaca po 4 groša	12 groša
— Halke sa baglamama na vrata	10 groša
— 102 majstorske nadnice po 3 groša	306 groša
<i>Ukupni izdaci za mekteb:</i>	<i>2.175,50 g.</i>

2. *Utrošak građe i ostalih potrepština navedenih pojedinačno za izgradnju novog hana:*

— 1500 (kom) jaramske građe (japije) po 100 para	3.750 groša
— 620 (kom) tovarne građe po 55 para	852.50 g.
— 990 (kom) tovarne daske po 55 para	1.364 groša
— 2000 (kom) male rezane daske po 20 para	1.000 groša
— 150 (kom) velike rezane daske po 40 para	150 groša
— 15500 (kom) šindre po 8 para	3.100 groša
— 48 (kom) jaramskih baskija po 10 groša	480 groša
— 57000 (kom) čerpiča, 1000 komada po 30 groša	1.210 groša
— 600 (kom) klinaca od 1 oke, 1000 komada po 100 para	1.500 groša
— 20000 (kom) klinaca od 6 oka, 1000 komada po 25 groša	500 groša
— 9000 (kom) klinaca od 5 oka, 1000 komada po 20 groša	180 groša
— 4000 (kom) klinaca po 4 oke, 1000 komada po 17,50 groša	70 groša
— 130 (tovara) kreča po 7 groša	910 groša
— 12 (kom) borovih okagača po 20 groša	240 groša
— 1800 (kom) okagača po 8 para	360 groša
— 70 rešetki za prozore po 3 groša	219 groša
— 395 (kom) rešetki na prozore po 15 para	149 groša
— 55 (kom) mađarskih katanaca po 3,50 groša	192.50 g.
— 96 (kom) stakala na prozore po 12 groša	1.152 groša
— 52 (kom) peći po 25 groša	1.300 groša
— 870 (kom) kamenova sa pijeskom za kaldrmu po 16 para	348 groša
— 2500 aršina kaldrme po 5,50 para	343.50 g
— 9 kom. kamenih ćursija po 12 groša	108 groša
— 60 (kom) kaparnica (surma-tahta) po 4 groša	240 groša
— Halke sa baglamama za vrata	150 groša
— 1780 majstorskih nadnica po 3 groša	5.340 groša
— 250 (kom) lima za oluke po 4 pare	250 groša
— 870 radničkih nadnica po 100 para	2.175 groša
	<i>25.632,50 g.</i>

Ukupno troškovi za spomenuti novi han:

3. *Utrošak građe i ostalog materijala navedenog pojedinačno za izgradnju velikog novog hana koji se nalazi uz objekat Hanikah medrese:*

— 2400 (kom) jaramske građe po 100 para	6.000 groša
— 1500 (kom) hrastovih kolaca po 12 para	450 groša

— 200 komada hrastove tovarne građe po 3 groša	600 groša
— 11700 (kom) kamenova po 20 para	5.850 groša
— 1115 (kom) kreča po 9 groša	10.035 groša
— 1090 (kom) pijeska po 20 para	545 groša
— 96000 (kom) čerpiča, 1000 komada po 50 groša	4.800 groša
— 51000 (kom) šindre po 8 para	10.300 groša
— 36 (kom) hrastovih okagača po 50 groša	1.800 groša
— 33 (kom) borovih velikih okagača po 25 groša	825 groša
— 1900 (kom) hrastove dizme po 4 groša	7.600 groša
— 190 (kom) jaramskih baskija po 10 groša	1.900 groša
— 1200 (kom) tovarne daske za tavan po 40 para	1.200 groša
— 2.100 (kom) tovarne građe za tavan po 40 para	2.100 groša
— 6000 (kom) male rezane daske po 20 para	3.000 groša
— 310 (kom) velike rezane daske po 40 para	310 groša
— 100 (kom) kapamica po 4 groša	400 groša
— 25 (kom) kamenih čarsija po 15 groša	375 groša
— 19 (kom) jantaševa ugrađenih u prozore magaza i ahara po 20 groša	380 groša
— 11 (kom) jantaševa za vrata spomenutih magaza po 60 groša	660 groša
— jantaš za velika vrata navedenog hana	150 groša
— 800 (kom) kesmetaša za svodove po 3,5 groša	2.800 groša
— 11 (kom) željeznih vrata za spomenute magaze po 115 groša	1.265 groša
— 19 (kom) kapaka za nove prozore na navedenim magazama i aharu po 53 groša	1.007 groša
— 548 (kom) željeza na vrata hana po 110 para	1.507 groša
— 2450 (kom) klinaca od 1 oke po 110 para	6.737 groša
— 36000 (kom) klinaca od 6 oka, 1000 komada po 30 groša	1.080 groša
— 15500 (kom) klinaca od 5 oka, 1000 komada po 25 groša	387 groša
— 8000 (kom) klinaca od 4 oke, 1000 komada po 20 groša	160 groša
— 200 (kom) rešetaka za prozore u sobama, magazama i aharu hana po 15 groša	3.000 groša
— 180 (kom) stakala za prozore po 12 groša	2.160 groša
— 4000 (kom) pozdera po 8 para	800 groša
— 70 (kom) peći po 25 groša	1.750 groša
— 11 (kom) mađarskih katanaca na magaze po 15 groša	165 groša
— 73 (kom) mađarskih katanaca za sobe po 5 groša	365 groša
— Baglame, katanci, ereze i halke za sobe i dućane	250 groša
— 300 (kom) ploča lima za oluke po 45 para	337,50 g.
— Kamenje i ostalo za obnavljanje šadrvana u spomenutom hanu	2.160 groša
— Prostirka za mesdžid (džamiju) u spomenutom hanu	150 groša
— 6.900 majstorskih nadnica po 4 groša	27.600 groša
— 5500 radničkih nadnica po 3 groša	16.500 groša
— 2900 (kom) kamenja sa pijeskom za kaldrmisanje avlije, konjušnice i sokaka u spomenutom hanu po 15 para	1.012,50 g.
— 6550 (aršina) kaldrme po 8 para	1.310 groša
— Binije za konje (2)	150 groša

4. Izdaci za građu i ostali materijal za gradnju soba u Starom hanu:

— 860 (kom) jaramske (volovske) građe po 100 para	2.350 groša
— 309 (kom) (tovarne) građe po 50 para	376,50 g.
— 100 (kom) tovarne daske (bargir-tahte) po 50 para	125 groša
— 500 (kom) male rezane građe po 20 para	250 groša
— 50 (kom) velike rezane građe po 40 para	50 groša
— 5 (kom) daske za kapa mice po 4 groša	20 groša
— 8000 (kom) šindre po 8 para	1.600 groša
— 200 (kom) baskija po 20 para	100 groša
— 300 (kom) klinaca od 1 oke po 100 para	700 groša
— 6000 (kom) klinaca od 6 oka, 1000 komada po 25 groša	150 groša
— 3000 (kom) klinaca od 5 oka, 1000 komada po 20 groša	60 groša
— 1000 (kom) klinaca od 4 oke, 1000 komada po 18 groša	18 groša
— 180 (kom) rešetaka za prozore po 3 groša	540 groša
— 30 (tovara) kreča po 9 groša	270 groša
— 12000 (kom) ćerpića, 1000 komada po 50 groša	600 groša
— 9 (kom) peći po 25 groša	225 groša
— 320 (kom) kamena sa pijeskom po 14 para	112 groša
— 990 (aršina) za kaldrmu po 8 para	198 groša
— 17 (kom) stakla za prozore po 12 groša	204 groša
— za halke, baglame i ereze na vratima	60 groša
— 18 (kom) mađarskih katanaca po 3 groša	54 groša
— 750 majstorskih nadnica po 3 groša	2.250 groša
— 252 radničke nadnice po 100 para	630 groša
Ukupni troškovi za spomenute sobe:	10.942,50 g.

5. Izdaci za građu i ostale potrepštine za izgradnju majstorskih soba koje se nalaze uz čerhanu:

— 213 (kom) jaramske građe po 100 para	375,50 g.
— 55 (kom) tovarne građe po 50 para	68,50 g.
— 50 (kom) tovarne daske po 40 para	50 groša
— 240 (kom) male rezane daske po 2 para	120 groša
— 20 (kom) velike rezane daske po 40 para	20 groša
— 8 (kom) surme daske po 5 groša	40 groša
— 3000 (kom) šindre po 8 para	600 groša
— 107 (kom) baskija po 20 para	53 groša
— 6000 (kom) ćerpića, 1000 komada po 50 groša	300 groša
— 30 (kom) klinaca od 1 oke po 100 para	75 groša
— 2500 (kom) klinaca od 6 oka, 1000 komada po 25 groša	62 groša
— 1500 (kom) klinaca od 5 oka, 1000 komada po 20 groša	30 groša
— 500 (kom) klinaca od 4 oke, 1000 komada po 18 groša	9 groša

— 200 (kom) pozdera po 8 para	40 groša
— 30 (kom) rešetaka za prozore po 3 groša	90 groša
— 8 (kom) stakla za prozore po 17 groša	84 groša
— 3 (kom) mađarskih katanaca po 5 groša	15 groša
— 3 (kom) peći po 25 groša	70 groša
— Za halke i baglame na vrata	15 groša
— 145 majstorskih nadnica po 3,5 groša	507.50 g.
— 49 radničkih nadnica po 100 para	122.50 g.

Ukupni izdaci za trgovačke sobe: 2.992,50 g.

6. Izdaci za jedan dućan u zlatarskoj čaršiji

— 30 (kom) jaramske građe po 8 para	
— 10 (kom) tovarne građe po 40 para	60 groša
— 100 (kom) kratke rezane daske po 20 para	40 groša
— 700 (kom) šindre po 8 para	50 groša
— 20 (kom) baskija po 20 para	140 groša
— Za klince	10 groša
— 30 majstorskih nadnica po 4 groša	39 groša
— 12 radničkih nadnica po 3 groša	120 groša
	36 groša

Ukupni izdaci za spomenuti dućan: 465 groša

7. Izdaci za materijal utrošen za gradnju sobe nad berberskim dućanom:

— 150 (kom) jaramske građe po 100 para	375	groša
— 36 (kom) tovarne građe po 50 para	45	groša
— 20 (kom) hrastovih direka	40	groša
— 250 (kom) kraće rezane građe po 20 para	125	groša
— 20 (kom) veće rezane daske po 40 para	20	groša
— 5 (kom) surme daske po 5 groša	25	groša
— 1520 (kom) šindre po 8 para	304	groša
— 50 (kom) baskija po 20 para	25	groša
— 6000 (kom) ćerpića, 1000 komada po 50 groša	300	groša
— 15 (kom) demira za prozore po 3 groša	45	groša
— 9,5 (tovara) kreča po 9 groša	85,50	g.
— 140 (kom) pozdera po 8 para	28	groša
— Stakla za prozore	48	groša
— 2 (kom) peći po 25 groša	50	groša
— 3 (kom) mađarskih katanaca po 5 groša	15	groša
— Halke i baglame za vrata	12	groša
— 20 (kom) klinaca od 1 oke po 3 groša	60	groša
— 3000 (kom) klinaca od 6 oka, 1000 komada po 25 groša	75	groša

— 1000 (kom) klinaca od 5 oka, 1000 komada po 20 gr osa	20 groša
— 500 (kom) klinaca od 4 oke,	9 groša
— 133 majstorske nadnice po 3,50 groša	465,50 g.
— 45 radničkih nadnica po 100 para	112,50 g.

Ukupni izdaci za sobu nad berberskim dućanom: 2.284,50 g.

8. Izdaci za materijal i ostale potrebe za popravak Sahat-kule:

— 50 (kom) jaramske građe po 100 para	125 groša
— 10 (kom) surme daske po 5 groša	50 groša
— 80 (kom) daske za tavan po 18 para	32 groša
— 30 (kom) klinaca od 1 oke po 3 groša	90 groša
— 300 (kom) klinaca od 5 oka, po 100 para	7,50 g.
— 30 (kom) kesmetaša za kulu (toranj) po 3 groša	90 groša
— 75 saat-kani (?)	1.560 groša
— Sahačijama i kovačima	350 groša
— Timur-čekik (?)	30 groša
— 1 (kom) mađarskih katanaca	6 groša
— 75 majstorskih nadnica po 3,5 groša	262,50 g.
— 29 radničkih nadnica po 100 para	72,50 g.

Ukupni izdaci za popravak sata i kule: 2.685,50 g.

9. Pojedinačni popis građe i ostalog materijala za građenje (popravku) objekata koji su u jednom krugu: Hanikaha, Imareta i gostinjskih soba:

— 2400 (kom) kamenja po 20 para	1.200 groša
— 340 (kom) pijeska po 20 para	170 groša
— 250 (tov) vreća po 8 groša	2.000 groša
— 2000 (oka) pozdera po 10 para	500 groša
— 136000 (kom) čerpića, 1000 komada po 50 groša	6.800 groša
— 1050 (kom) jaramske građe po 100 para	2.625 groša
— 450 (kom) tovarne građe po 40 para	450 groša
— 220 (kom) hrastove građe po 3 groša	660 groša
— 150 (kom) velike rezane daske po 40 para	150 groša
— 1600 (kom) kratke rezane daske po 20 para	800 groša
— 90 (kom) surma daske po 5 groša	450 groša
— 13000 (kom) šindre po 8 para	2.600 groša
— 80 (kom) jaramske baskije po 10 groša	800 groša
— 650 (kom) klinaca od 1 oke po 3 groša	1.950 groša
— 12000 (kom) klinaca od 6 oka, 1000 komada po 30 groša	360 groša
— 6050 (kom) klinaca od 5 oka 1000 komada po 20 groša	151,50 g.
— 1500 (kom) klinaca od 4 oke, 1000 komada po 20 groša	30 groša
— 36 (kom) demira za prozore po 15 groša	540 groša
— 34 (kom) stakla za prozore po 12 groša	408 groša

— Za glavna vrata mađarski ključ, baglama i halka	90 groša
— Za katance, baglame i halke na vrata soba	110 groša
— 8000 (kom) ćermita za kalkan zidove, 1000 komada po 110 groša	880 groša
— 150 (kom) ploča lima za oluke	187,50 g.
— 12 (kom) peći po 40 gr osa	480 groša
— 10 (kom) kamenova za banju po 12 groša	120 groša
— 2250 majstorskih nadnica po 4 groša	9.000 groša
— 1500 radničkih nadnica po 3 groša	4.500 groša
— 40 (kom) kesmetaša za kaldrmu po 100 para	100 groša
— 400 (kom) kamena i pijeska za kaldrmu po 15 para	150 groša
— 581 (aršma) kaldrme po 9 para	128,50 g.
— 450 dnevnic miraru Hadži Salihu po 3 groša	1.350 groša
Ukupni izdaci za Hanikah, imaret i gostinjske sobe: (Neki odbitak)	40.640,50 g. 900,00 g.
	(—)
Ukupno:	39.740,50g.

Izdaci za plate, popravke objekata i ostali troškovi navedeni pojedinačno:

1. Plata službenicima (murtezika) i izdaci za hljeb:

— za 1248. /1832) godinu	2.283 groša
— za 1249. (1833) godinu	2.283 groša
— za 1250. (1834) godinu	2.283 groša
— 1951. (1835)	
— za 1951. (1835) godinu	2.283 groša
Ukupno:	9.132 groša

2. Plata džabiji Tešnja:

— za 1247. (1831) godinu	1.655 groša
— za 1248. (1832) godinu	1.553 groša
— za 1249. (1833) godinu	1.708 groša
— za 1250. (1834) godinu	1.790 groša
Ukupno:	6.606 groša

3. Plata džabiji Dnoluke:

— za 1247. (1831) godinu	1.542 groša
— za 1248. (1832) godinu	1.425 groša
Ukupno:	2.967 groša

4. Troškovi za proslavu Mevluda:

— za 1248. (1832) godinu	758 groša
--------------------------	-----------

— za 1249. (1833) godinu	715 groša
— za 1250 (1834) godinu	720 groša
— za 1251. (1835) godinu	816 groša

Ukupno: 3.009 groša

5. Troškovi za gostovanje valija Bosne: Hamdi paše, Davud paše i Vedžihi Mehmed paše:

— za 1248. (1832) godinu	690 groša
— za 1249. (1833) godinu	785 groša
— za 1251. (1835) godinu	770 groša

Ukupno: 2.245 groša

6. Troškovi za gazbu mula efendija: Husejn efendije, Ahmed Nazif efendije i Salanikli Mufti-zade efendije:

— za 1248. (1832) godinu	404 groša
— za 1249. (1833) godinu	455 groša
— za 1250. (1834) godinu	359 groša

Ukupno: 1.218 groša

7. Izdaci za popravak džamije i za ostale potrebe:

— za 1248. (1832) godinu	1.350 groša
— za 1249. (1833) godinu	1.390 groša
— za 1250. (1834) godinu	2.500 groša
— za 1251. (1835) godinu	1.430 groša

Ukupno: 6.670 groša

8. Izdaci za popravak medrese:

— za 1248. (1832) godinu	380 groša
— za 1249. (1833) godinu	420 groša
— za 1250. (1834) godinu	350 groša
— za 1251. (1835) godinu	515 groša

Ukupno: 1.665 groša

9. Izdaci za popravak turbeta i ostale potrebe:

— za 1248. (1832) godinu	260 groša
— za 1249. (1833) godinu	315 groša
— za 1250. (1834) godinu	290 groša
— za 1251. (1835) godinu za 7 mjeseci	125 groša

Ukupno: 990 groša

10. Izdaci za popravak Starog hana (Hani-atik):

— za 1248. (1832) godinu	480 groša
— za 1249. (1833) godinu	360 groša
— za 1250. (1834) godinu	520 groša
— za 1251. (1835) godinu za 6 mjeseci	115 groša

Ukupno: 1.475 groša

11. Izdaci za popravak banje "Čifte":

— za 1248. (1832) godinu	1.721,50 g.
— za 1249 (1833) godinu	960 groša
— za 1250 (1834) godinu	1.451 groša
— za 1251. (1835) godinu za 7 mjeseci	1.825 groša

Ukupno: 5.957,50 g.

12. Izdaci za popravak dućana i magaza:

— za 1248. (1832) godinu	260 groša
— za 1249. (1833) godinu	320 groša
— za 1250. (1834) godinu	150 groša
— za 1251. (1835) godinu za 7 mjeseci	90 groša

Ukupno: 825 groša

13. Izdaci za popravak Bezistana:

— za 1248. (1832) godinu	128 groša
— za 1249. (1833) godinu	216 groša
— za 1250. (1834) godinu	305 groša
— za 1251. (1835) godinu za 7 mjeseci	95 groša

Ukupno: 744 groša

14. Izdaci za popravak Menzilhane u Ajas-pašinoj mahali:

— za 1248. (1832) godinu	170 groša
— za 1249. (1833) godinu	55 groša
— za 1250. (1834) godinu	79 groša
— za 1251. (1835) godinu	250 groša

Ukupno: 554 groša

15. Izdaci za popravak Menzilhane u blizini Kolluka:

— za 1248. (1832) godinu	120 groša
— za 1249. (1833) godinu	210 groša
— za 1250. (1834) godinu	52 groša
— za 1251. (1835) godinu	75 groša

Ukupno: 457 groša

16. *Izdaci za popravak mlinova i ostale potrebe:*
— za 1248. (1832) godinu	120 groša
— za 1249. (1833) godinu	150 groša
— za 1250. (1834) godinu	225 groša
— za 1251. (1835) godinu za 7 mjeseci	75 groša
<i>Ukupno:</i>	570 groša
17. *Izdaci za vodovod:*
— za 1248. (1832) godinu	
— za 1249. (1833) godinu	2.300 groša
— za 1250. (1834) godinu	3.050 groša
— za 1251. (1835) godinu za 6 mjeseci	3.500 groša
<i>Ukupno:</i>	1.800 groša
	10.650 groša
18. *Izdaci za popravak vakufske radionice:*
— za 1248. (1832) godinu	230 groša
— za 1249. (1833) godinu	190 groša
— za 1250. (1834) godinu	460 groša
— za 1251. (1835) godinu za 7 mjeseci	83 groša
<i>Ukupno:</i>	963 groša
19. *Izdaci za banju "Čifte":*
— za dvije godine i 4 mjeseca	60 groša
20. *Izdaci za odjeću siromasima prema uvjetima vakifa:*
— za 1248. (1832) godinu	
— za 1249. (1833) godinu	30 groša
— za 1250. (1834) godinu	30 groša
— za 1251. (1835) godinu	30 groša
	30 groša
<i>Ukupno:</i>	120 groša
21. *Izdaci za defterski papir po starom običaju:*
— za 1248. (1832) godinu	15 groša
— za 1249. (1833) godinu	15 groša
— za 1250. (1834) godinu	15 groša
— za 1251. (1835) godinu	15 groša
<i>Ukupno:</i>	60 groša
22. *Izdaci za neke vakufske senede;*
<i>Ukupno:</i>	1.500 groša

23. Izdaci za kupljene objekte - gradilišta (arse) i vakufske dugove sudom do-
suđene:

— za kupovinu arse Sarač hadži Ahmeda	4.750 gr oša
— za kupovinu arse od Tulića (Tulozadeler)	2.500 groša
— za kupovinu arse od kršćanke (Masranijja)	2.000 groša
— za sudski dug Užičaninu Mehmedu	6.500 groša
— za sudski dug zlatarskom baši Jevrejinu Salamonu	1.600 groša
— za sudski dug Jevrejinu Uskupliji Behoru	870 groša
— za sudski dug Jevrejinu Čolaku Sadi	238 groša
— za sudski dug Jevrejinu Salamonu Judiću	56 groša
— Za sudski dug Jevrejinu Isaku Judiću	64 groša

Ukupni izdaci za plate popravke, dugove i kupovanje arsi: 76.955 groša

Sveukupni izdaci vakufa za spomenute četiri godine: 296.698 groša

(Ako se odbiju dugovi) 9.328 groša

O s t a j e : 287.370 groša

Neki odbitak 900 groša

OSTAJE UKUPNO: 286.470 groša

+ 1.600 groša

+ 870 groša

+ 238 groša

+ 56 groša

+ 64 groša

9.328 groša

Z A K L J U Č A K

REKAPITULACIJA PRIHODA I RASHODA

Ukupni prihodi vakufa prema navedenom su: 301.300 groša

Ukupni izdaci su: 296.698 groša

O S T A J E : 4.602 groša

SUMMARY

When the fire that broke out in Sarajevo in 1831, Gazi Husrev-bey's Waqf was heavily damaged. Majority of its useful buildings were burnt down. The representative of the estate manager of this Waqf, Ahmed Munib effendi Glođo had almost all burnt buildings of this Waqf, renovated during the period 1832-1835.

The expenses for the construction of these buildings and the incomes of them as well, he recorded in a special notebook which is together with other materials of his inheritance deposited in Historical Archives in Sarajevo. On the basis of this notebook the author of the article described, in detail, the incomes and expenses of Gazi Husrev-bey Waqf from 1832-1835.

The data from this notebook are very important for the history of this, in Bosnia and Herzegovina, the greatest and richest Waqf.